

- Euromania: www.euro-mania.
- Europe Ensemble: www.europensemble.eu
- European Awareness and Intercomprehension : <http://www.usz.at/eui/>
- Fondelcat <http://ice.uab.cat/fontdelcat>
- Galanet : <http://www.galanet.eu/>
- Galatea: <http://www.u-grenoble3.fr/galatea/classic.htm>
- [http://www.dialintercom.eu/\(acelaș proiect\)](http://www.dialintercom.eu/(acelaș+proiect))
- InterCom <http://www.intercomprehension.eu/>
- Itinéraires Romains : <http://dpel.unilat.org/DPEL/Creation/IR/index.fr.asp>
- Limbo: www.unilat.org/DPEL/Intercomprehension/Limbo/fr
- Lingalog: <http://lingalog.net/dokuwiki/>
- RomanicaInterCom www.romanicaintercom.com-
- <http://www.cmceproject.it>

ELABORAREA DISCURSULUI DIDACTIC ÎN BAZA ARHETIPURILOR CONCEPTUALE EUROPENE

Marcel Bâlici, Nadejda Bâlici, Argentina Chiriac

Secția Pregătire Preuniversitară, USMF „Nicolae Testemițanu”

Catedra Limba Română și terminologie medicală, USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Development of the didactic discourse on the basis of the European conceptual archetypes

The article presents some rules of the conceptual structures application of some European projects challenged by autochthonous contemporary education. The essential objective which underlay the European sources consultation was the experience revaluation of the strategies development of the multilingual and multicultural competence acquisition. Pedagogical vision of achieving this objective can be consistent with documents elaborated in the EU. The e-tandem is the experimental method of work during classes. This article contains algorithms of description of elements of the work organization in tandem, to develop methods of achieving the objective, to present the obtained results, to cooperate in order to carry out a joint project.

Rezumat

Lucrarea prezintă câteva modalități de aplicare ale structurilor conceptuale ale unor proiecte europene la provăcările învățământului contemporan autohton. Obiectivul esențial care a stat la baza consultării surselor europene a fost valorificarea experienței de elaborare a strategiilor de dobândire a competențelor plurilingvistice și multiculturale. Viziunea pedagogică pentru realizarea acestei finalități poate concorda cu documentele elaborate în cadrul UE. Metoda de lucru experimentată în cadrul orelor de curs este e-tandemul. Articolul conține algoritmi de descriere a elementelor de organizare a lucrului în tandem, de elaborare a metodelor de realizare a sarcinii, de prezentare a rezultatelor obținute, de cooperare pentru efectuarea unui proiect comun.

Pedagogia contemporană oferă profesorului un alt nivel de autonomie în realizarea procesului de învățare, astfel discursul didactic devine o modalitate eficientă de a exprima propria personalitate creatoare nu doar a utilizatorului, ci și, în egală măsură, a tutorelui. Așadar, punctul de pornire sunt structurile conceptuale ale unor proiecte anterioare care permit exprimarea liberă a ambelor părți.

Lucrarea „50 Ways to motivate Language Learners” descrie multiple proiecte, evenimente și metode aplicate în cadrul proiectelor europene care au fost eficiente în procesul de predare.

Vom menționa câteva dintre care ar putea fi aplicate circumstanțelor profesionale proprii și în cadrul concepției de multilingvism și plurilingvism. Un proiect relevant din acest punct de vedere este „Alden Biesen - International Vertelfestival Languages in a fairy tale setting”. Proiectul presupune în mod obligatoriu prezența unui loc cu semnificație istorică sau culturală și realizarea unui festival de teatru/film în genurile propuse. Pe lângă conexiunea cu realitatea istorică sau/și culturală, utilizatorul va realiza scenariul unui proiect tematic. Unele fragmente ale lucrărilor prezentate pot fi prezentate în diferite limbi, de utilizatorii aceluiași grup de lucru sau în tandem, colaborarea internațională fiind absolut oportună în asemenea cazuri. Prezentarea se va face în mai multe limbi, iar comunicarea dintre utilizatori va reflecta realitatea lingvistică a interferențelor existente. Principiile proiectului „Babaiola e Babalotti in Tutto il Mondo Discovering Sardinian through nursery rhymes” sunt foarte utile și în contextul personal de activitate. În momentul în care studiem unele texte din arealul tematic personal și facem referire la familie este cazul să le cerem utilizatorilor să realizeze un discurs referitor la anii copilăriei. Un proiect mai vast ar putea cuprinde participanți din mai multe țări, de preferat din aceeași familie de limbi (româna, franceza, portugheza, spaniola, catalane, italiana). De exemplu, un participant tandemist va fi din mediul autohton de activitate, celălalt – din altă țară, dar care studiază limba română. Așadar urmează algoritmul:

- traducerea discursului elaborat în limba celuilalt;
- redactarea discursului tradus;
- elaborarea unui interviu cu părinții, ulterior cu buneii, pentru a afla mai multe informații despre anii lor de copilărie;
- realizarea unui discurs despre anii de copilărie ai părinților și bunecilor;
- traducerea reciprocă a textelor;
- redactarea gramaticală a textelor traduse;
- redactarea textelor cu includerea expresiilor idiomatice, proverbelor, zicătorilor;
- realizarea unor desene semnificative pentru fiecare fragment al textului, inițial desenele vor fi efectuate de autorul textului, apoi de celălalt tandemist;
- discutarea similitudinilor și asemănărilor dintre viziunile expuse sub forma unui desen;
- consultarea cu părinții și bunecii, aflarea opiniei lor, opțional, includerea lor în comunicarea tandemistilor;
- marcarea lexemelor ce constituie elemente de interferență reală, realizarea acestei activități la nivel de grafem, lexem, enunț și text;
- colaborarea cu alte grupuri de tandemisti în scopul identificării interferențe la toate nivelurile.

Un asemenea proiect răspunde nevoii de identificare a utilizatorului atât la nivel personal, cât și la nivel cultural.

Proiectul „DeutschMobil - France Mobil Languages on the road” presupune organizarea multiplelor acțiuni de familiarizare cu limba și cultura celuilalt în momentul în care se lucrează în tandem. Deși condițiile de lucru nu vor permite, probabil, realizarea evenimentelor în țări diferite, participanții la tandem sau în grupurile de lucru vor elabora un plan de prezentare a limbii și culturii proprii în țara cu reprezentanții căreia are loc colaborarea. Tematicile pot fi următoarele:

- Folclorul – izvor nesecat de reflectare a experienței cotidianului.
- Muzica – prieten drag la nevoi și bucurii.
- Omul care aduce cartea.
- Scena – oglinda sufletului.
- Necuvintele grăitoare ale arhitecturii.

Proiectele pot fi realizate în limba utilizatorului sau în cea a tandemistului. Se poate propune elaborarea ghidurilor de cultură care presupun expunerea informațiilor în mai multe limbi (5-6 limbi). În asemenea situații, utilizatorii vor avea posibilitatea să observe interferențele lingvistice întâlnite și să elaboreze câmpul semantic al cuvintelor-cheie în diferite limbi. La prezentarea video a evenimentelor, o importanță deosebită o are comprehensiunea mesajului din perspectivă paralingvistică. Studenții vor fi atenți la personaje, la numele lor, la circumstanțele în

care se desfășoară evenimentul, la obiectele prezentate în prim-plan și pe fondal, la gesturi, mimică, variații intonaționale. Utilizatorilor li se va propune să realizeze o strategie de presupunere a sensului documentului transmis în baza elementelor paralingvistice, pentru ca, ulterior, să li se ofere cuvintele-cheie și câmpurile semantice ale acestora. Același utilizator va putea realiza activitatea simultan sau consecutiv cu mai mulți tandemști, posesori ai diferitelor limbi cu scopul de a dobândi competențe de intercompreensiune, și valorifica la maxim interferențele lingvistice. Identificarea interferențelor culturale facilitează utilizatorului posibilitatea de a-și crea o imagine de sine în raport cu alții și, totodată, de a aprecia și valorifica diferențele de viziune și mentalitate ale celuilalt.

De un interes sporit se bucură principiile pe care se bazează proiectul „Dinocroc Making early language learning fun sau Hocus&Lotus”. În cadrul orelor de curs, utilizatorii au posibilitatea să vizioneze multiple filme în desen animat în diferite limbi și pot audia aceleași cuvinte de mai multe ori, pot asocia cuvintele cu acțiunile prezentate pe ecran și mesajul transmis cu coloana sonoră a filmului ce creează o atmosferă afectivă adecvată. Ca proiect, această activitate didactică poate suferi modificări. Utilizatorilor li se poate cere să creeze ei înșiși benzi desenate. În acest sens sugerăm următorul algoritm:

- stabilirea temei în tandem sau în cadrul unui grup internațional de utilizatori;
- realizarea unui discurs la tema selectată. Discursul poate fi elaborat independent sau în cadrul grupului, fiecărui utilizator oferindu-i-se un anumit spațiu pentru completarea subiectului;
- fragmentarea discursului conform criteriilor semantice;
- atașarea fiecărui segment de text a uneia sau mai multor imagini;
- traducerea textului în mai multe limbi din aceeași familie;
- marcarea interferențelor stabilite cu diferite culori, în dependență de nivelul lor;
- atașarea punctelor sonore fiecărei imagini și lecturarea segmentelor de text;
- elaborarea punctului sonor cu interferențe lingvistice la nivel de pronunție și de sens;
- plasarea spațiilor, la finele fiecărei benzi desenate, pentru opinii despre subiectul realizat, astfel utilizatorii având posibilitatea să observe diferențele și similitudinile în opinie. Comentarea lor reprezintă un act de empatie pentru celălalt și de apreciere a propriilor valori, precum și a valorilor culturii din care face parte studentul.

Din proiectul „ Emigredes Giving a voice to Albanian immigrants in Greece, am extras principiul aplicării interferențelor culturale. În pofida faptului că proiectul original se bazează pe schimbul de experiență a oamenilor de artă din Albania în Grecia, pentru adaptarea proiectului la clasa de utilizatori, vom propune studenților să deseneze, în cazul în care au aptitudini, sau să selecteze din patrimoniul cultural autohton o lucrare pictată care-l reprezintă cel mai bine. Ar putea urma un dialog prin intermediul mijloacelor TIC, referitor la opiniile subiective și interpretările critice ale operei de artă, la sentimentele umane comune. În final, ar putea elabora un fișier similar cu expresii, sentimente și viziuni care-i unesc pe participanții activității didactice.

O altă idee, cu un conținut interesant și util, este prezentată în cadrul activității ” Enfants d’ici, contes d’ailleurs. A story from far away can tell you a lot about your neighbor”. Asemenea proiecte comune relevă unele nevoi fundamentale ale ființei umane de a se identifica pe sine în raportul eu-eu și de a descoperi valențele realității înconjurătoare în raportul eu-celălalt. Scopul proiectului este de a elabora un buchet despre cultura, de obicei diferită, a celuilalt. Printr-un proiect internațional de cooperare, utilizatorilor li se poate oferi posibilitatea de a coopera în tandem cu alți studenți, care învață limba română la centrele lingvistice europene. Propunem în continuare următorul algoritm de realizare a sarcinii:

- stabilirea de comun acord a temei de cercetare;
- stabilirea regulilor de realizare a sesiunilor de lucru, a timpului acordat și a consecutivității utilizării limbii în cadrul activității;
- realizarea unui decalog de cooperare bazat pe competențe ontologice;
- stabilirea structurii conceptuale de realizare a sarcinii;

- identificarea și formularea temelor principale și a subtemelor constituente;
- formularea întrebărilor la fiecare temă și subtemă cu valoare principală;
- elaborarea strategiilor de realizare a sarcinilor și distribuirea lor utilizatorilor. Optional, această activitate va fi ghidată de sugestiile tutorelui care va ține cont de stilul personal de învățare al fiecărui utilizator. Decizia va fi luată drept urmare a consultării ambelor părți.
- stabilirea mijloacelor de realizare a sarcinii: prin intermediul TIC, canalelor cu acțiune sincronă, asincronă sau quasi-sincronă;
 - prezentarea modalităților de realizare și consultare a surselor informaționale și didactice.

Prezentarea rubricilor site-ului elaborat în scopul realizării produsului proiectului – buclul informational;

- realizarea fișierelor cu prezentarea interferențelor la nivel de grafem, și, respectiv, de morfem, cu imaginile și punctele sonore atașate, și la nivelul structurilor morfosintactice având atașate fișiere cu tabele, definiții, scheme ale informațiilor fundamentale de ordin gramatical.
- realizarea desenelor și imaginilor semnificative, pentru a fi plasate pe buclul realizat se vor discuta opțiunile, se vor aduce argumente, se va apela la competența de persuasiune a fiecărui utilizator.

Este important[elaborarea unei structuri arhetipale conceptuale care să aibă drept finalitate o viziune formată, referitoare la stilul și paradigmă de învățare și predare a unei limbi, atât de către profesor cât și de către utilizator. Un stil de învățare/predare poate fi adaptat realității profesionale imediate dacă dă dovadă de eficiență. Ambele părți vor dobândi competențe de monitorizare și măsurare a eficienței în raport cu anumite finalități propuse. Proiectele europene au la bază principii care pot valorifica interferențele lingvistice și culturale, având ca finalitate eficiența obținerii competențelor de comunicare. Majoritatea proiectelor au la bază realizarea lor prin intermediul unor algoritmi. În procesul de elaborare a algoritmilor se va ține cont de următoarele aspecte:

- Stilul de învățare al utilizatorului,
- Experiența ulterioară a utilizatorului în studierea limbilor străine,
- Dacă limba maternă a utilizatorului face parte sau nu din aceeași familie de limbi cu limba studiată,
- Dacă are experiențe de învățare a unei/unor alte limbi din aceeași familie de limbi ca și cea studiată actualmente,
- Vârsta utilizatorului,

Putem exemplifica prin adaptarea principiilor care au stat la baza proiectului „English for Art Lovers Stimulating language learners through culture”. Acest proiect presupune utilizarea instrumentului fundamental de comunicare- limbajul- pentru descoperirea valorilor artistice și spiritual relevante de artă. Modalitatea de lucru pe care o propunem este tandemul dintre un student internațional și un om de artă- pictor, sculptor- autohton. Se va ține cont de experiența fiecărui utilizator de a învăța o limbă nouă, astfel creându-se anumite viziuni despre viitoarea colaborare. În baza acestor informații se va elabora și strategia de realizare a proiectului pe care-l vor realiza în colaborare.

Pentru ”expertul”, autohton este important ca să cunoască dacă limba vorbită de utilizator este din aceeași familie de limbi ca și cea studiată, deoarece vrea să vadă vastitatea oportunității utilizării interferențelor care au rolul de facilitare a comprehensiunii. Vârsta nu este deloc un factor neglijabil, deoarece strategiile alese vor fi în legătură cu nivelul de dezvoltare fizică și mentală a utilizatorului, de altfel, realizarea proiectelor de acest gen constituie o bază pentru alte activități ulterioare în tandem cu specialiști din domeniul de interes profesional- cardiologi, stomatologi, imunologi, hematologi etc. .Propunem următorul algoritm de colaborare dintre tandemistul utilizator și ”expertul”, artist:

- Stabilirea viziunii conceptuale a proiectului realizat în tandem,
- Elaborarea regulilor care trebuie respectate pentru o cooperare eficientă,
- Elaborarea strategiilor care vor contribui la realizarea proiectului,
- Prezentarea materialelor didactice utile în procesul de realizare a sarcinii,

- Prezentarea viziunii despre activitățile comune specifice domeniului de activitate: lucrul în atelierul unui om de artă, vizitarea expozițiilor, lansări de carte, prezentări de galerii, vizitarea muzeelor.
- Expunerea viziunii despre modalitățile de prezentare a proiectului. Participarea utilizatorului în activitățile cotidiene ale omului de artă, participarea la organizarea de expoziții, realizarea unei opere, lecturarea textelor cu valoare critică.

Limbajul studiat nu este detașat de existent cotidiană, ci reprezintă o modalitate de explorare a realității. Utilizatorul și profesorul înțeleg că varietatea lingvistică reprezintă o oportunitate de a recepta un inestimabil vestigiu lingvistic și cultural.

Bibliografie

1. *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: învățare, predare, evaluare*. Chișinău, 2003.
2. PROIECTE:
 - 50 Ways to motivate Language Learners
 - Babaiola e Baballotti in Tutto il Mondo Discovering Sardinian through nursery rhymes
 - Alden Biesen - International Vertelfestival Languages in a fairy tale setting.
 - DeutschMobil - France Mobil Languages on the road Dinocrocs Making early language learning fun sau Hocus&Lotus
 - Emigredes Giving a voice to Albanian immigrants in Greece
 - Enfants d'ici, contes d'ailleurs A story from far away can tell you a lot about your neighbor
 - English for Art Lovers Stimulating language learners through culture.

STILUL AUTONOM DE ÎNVĂȚARE – EXPRESIE A CONCEPTIEI MODERNE ÎN EDUCAȚIE

Marcel Bâlici, Nadejda Bâlici, Maria Pruteanu

Secția Pregătire Preuniversitară, USMF „Nicolae Testemițanu”

Catedra Limba Română și terminologie medicală, USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Autonomous learning style - an expression of modern concept in education

This article proposes various definitions of the concept of autonomy of learning, making clear the distinction between this concept and the autonomous learning. The notion of autonomy requires the user's ability to determine its own rules, to identify individualized efficient means of study of the language, establishing thematic area consistent with the motivational aspect of learning. Autonomous learning style requires knowledge of the user's individual learning style and its consistency with the individual teaching style of the teacher. Information necessary to perform this teaching activity will be collected from the questionnaires by both sides involved in the instruction. Adequate interpretation of the obtained data is a foundation for developing the didactic discourse.